

Reactie politie (per e-mail)

Onderwerp: Reactie politie Conceptuitvoeringswet elektronisch bewijsmateriaal

Datum: maandag 28 juli 2025 14:05:26

Geachte [...]

Met uw bericht, per e-mail op 11 juni jl ontvangen, heeft u de politie in de gelegenheid gesteld een reactie te geven op het concept van de beoogde Uitvoeringswet elektronisch bewijsmateriaal. Graag maak ik van deze gelegenheid gebruik.

Het wetsvoorstel strekt tot uitvoering van het wetgevingspakket, bestaande uit Verordening 2023/1543 en Richtlijn 2023/1544, van de EU inzake elektronisch bewijsmateriaal. In het conceptwetsvoorstel voorziet artikel 9 lid 1 in de invoeging van een nieuwe titel in het Wetboek van Strafvordering ter implementatie van de Verordening. In deze titel zijn enkele onderwerpen geregeld die ter nadere regeling zijn overgelaten aan de nationale wetgever. Het is de inschatting van de politie dat met name dit deel van de uitvoeringswet voor de politie van belang is.

Artikelen 5.11.2 en 5.11.3

In de huidige werkprocessen ligt een aanzienlijk deel van de uitvoering van politieke en justitiële rechtshulpverzoeken bij de politie. Het Landelijk Internationaal Rechtshulp Centrum (LIRC) fungeert voor internationale partners ten aanzien van de operationele samenwerking, informatie-uitwisseling en rechtshulp als één centraal aanspreekpunt, het zogeheten Single Point Of Contact (SPOC). Team 'SIRENE' is het 24/7 loket voor het gehele LIRC. En alhoewel het Openbaar Ministerie wettelijk verantwoordelijk is voor zowel de politieke als justitiële, de inkomende en uitgaande rechtshulp, verzorgen de IRC's en het LIRC van de politie grotendeels de feitelijke afhandeling van deze rechtshulpverzoeken.

Waar nu sprake is van een via Nederlandse justitiële coördinatiecentra gecentraliseerde werkwijze, wordt met de Verordening 2023/1543 en het onderhavige wetsvoorstel overgegaan naar een situatie waarin buitenlandse justitiële autoriteiten rechtstreeks aankloppen bij de (commerciële) dienstverlener. Het wetgevingspakket van de EU inzake elektronisch bewijsmateriaal vergt daarmee aanpassingen van de manier waarop rechtshulpverzoeken worden behandeld. Een deel van de aanpassingen betreft de vervanging van werkzaamheden zoals die nu al worden verricht, een ander deel betreft nieuwe werkzaamheden. De al bestaande kanalen voor internationale strafrechtelijke samenwerking – denk aan die voor het rechtshulpverzoek tussen landen en het Europees Onderzoeksbevel – blijven naast deze wetgeving bestaan. Het e-Evidence pakket is hier een aanvulling op.

Artikel 4 van de Verordening geeft aan welke bevoegde autoriteit bij het uitvoeren van een Europees verstrekingsbevel of een Europees bewaringsbevel betrokken moet zijn. De artikelen 5.11.2 en 5.11.3 van het wetsvoorstel wijzen de officier van justitie en de rechter-commissaris aan als de bevoegde autoriteiten voor het Europees verstrekingsbevel en bewaringsbevel. De officier van justitie is hierin zelfstandig bevoegd abonneegegevens en gegevens die uitsluitend worden opgevraagd met het oog op de identificatie van de gebruiker uit te vaardigen. De vraag is in hoeverre deze bevoegdheidstoedeling aan de officier van justitie in de praktijk nog ruimte

geeft om de politie de rol te laten invullen zoals in de huidige werkwijze het geval is. Een strikte lezing van het wetsvoorstel zou immers betekenen dat er geen taak meer voor de politie is weggelegd bij de uitvoering. De Memorie van Toelichting zou in dit verband verduidelijking kunnen geven over dit vraagstuk.

Artikel 5.11.4

Dit artikel geeft aan dat, indien een kennisgeving is gedaan, de officier van justitie beslist over de erkenning van een Europees verstrekingsbevel of een Europees bewaringsbevel. De Verordening stelt echter geen verplichte kennisgeving aan de tenuitvoerleggingsautoriteit bij het uitvaardigen van een bewaringsbevel. Artikel 10 van de Verordening stelt een kennisgevingsverplichting uitsluitend verplicht bij een verstekkingsbevel, niet voor een bewaringsbevel. Het opnemen van het bewaringsbevel in dit artikel zonder nadere uitleg roept daarmee vragen op. Ik adviseer dan ook deze afwijking met de Verordening op te heffen of de redenen nader toe te lichten in de Memorie van Toelichting.

Noodgevallen en bevoegde autoriteit

Artikel 4 lid van de Verordening stelt dat in een noodgeval de in lid 1 onder b) en lid 3 onder b) van dit artikel genoemde bevoegde autoriteiten bij wijze van uitzondering onder de genoemde voorwaarden een Europees verstekkingsbevel of een Europees bewaringsbevel kunnen uitvaardigen. Dit artikel geeft ook aan dat de uitvaardigende staat een zodanig bevoegde autoriteit aan dient te wijzen. In de uitvoeringswet wordt echter niet ingegaan op de situatie dat een noodgeval is vastgesteld, noch wordt een procedure beschreven voor deze situatie. Een bevoegde autoriteit is dan ook niet aangewezen. Gelet op de bevoegdheden in de nationale wetgeving die ziet op de zelfstandige bevoegdheid van de opsporingsambtenaar tot het vorderen van identificerende gegevens ligt het in de rede de opsporingsambtenaar in de uitvoeringswet aan te wijzen als bevoegde autoriteit. Daar komt nog bij dat, zoals hierboven omschreven, bureau Sirene van de politie momenteel al fungeert als 24/7 contactpunt voor het gehele IRC voor urgente informatieverzoeken en is de afdeling Interceptie en Sensing van de Landelijke Eenheid actief als centraal aanspreekpunt voor een belangrijk deel van de grote diensaanbieders.

Impact

In 2024 is reeds een impactanalyse uitgevoerd door een adviesbureau op verzoek van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Echter, ten tijde van deze impactanalyse was de uitwerking van de implementatie van de Richtlijn en de Verordening nog in volle gang en waren er vele keuzes over de praktische uitvoering nog niet genomen. En nog steeds staat de inrichting van de werkprocessen niet vast. De mate van aanpassing en/of nieuwe functionaliteiten op eigen systemen en koppelvlakken, werkprocessen en beveiliging kunnen nog niet mee worden genomen in een berekening van de impact, waardoor het op dit moment nog niet mogelijk is te concretiseren welke impact het nieuwe instrument zal hebben op de werkzaamheden van de politie. Van belang hierbij is bijvoorbeeld ook de vraag in hoeverre er gebruik zal blijven worden gemaakt van de reeds bestaande informatiesystemen. Een aanpassing op de gehouden impactanalyse zou dan ook te zijner tijd in de rede liggen, waarbij na implementatie de uitgangspunten en aannames van de impactanalyse voor de kostenramingen worden getoetst en eventuele bijstellingen van de begroting hiervoor worden geregeld door het ministerie van J&V.

Daarnaast wil ik het Ministerie vragen ook aandacht te houden voor de noodzaak van het maken van praktische afspraken of nadere uitwerking van regelgeving in een AMvB met betrekking tot

onderwerpen die niet direct binnen dit consultatie advies vallen, maar wel onderdeel uitmaken van de implementatie. Gedacht kan hierbij worden aan onder meer de inzet van tolken en vertalers, financiële vergoedingen voor dienstaanbieders en verschoningsrecht en immuniteiten.

Redactioneel:

- In de MvT, pagina 6 onderaan, is vermeld: 'De tenuitvoerleggingsautoriteit neemt vervolgens een beslissing tot intrekking, aanpassing of instandhouding van het bevel'. Hier lijkt de uitvaardigende autoriteit bedoeld te zijn. Mocht dit niet het geval zijn, graag verduidelijking in de Memorie opnemen.
- Artikel 5.11.1 onder c. en onder e. bevatten dezelfde tekst.
- Artikel 3, lid 3: Daar niet iedere dienst aanbieder een (fysieke) vestiging heeft in Nederland, lijkt het in de rede te liggen het woordje 'en' (na vestigingen) te vervangen door 'of'.
- Pagina 8, eerste alinea van de Memorie. Het woord 'vesting' dient te worden vervangen door 'vestiging'.
- Op meerdere plekken is de nummering van de Verordening en de Richtlijn door elkaar gebruikt.

Met vriendelijke groet,

[...]

Politie | Staf Korpsleiding | Expertisegebied
Juridische Zaken